

dagsordenen. Efter forslaget skulle der nedsættes en parlamentarisk kommission i henhold til 1866-grundlovens § 46 til undersøgelse af justitsminister Albertis administration. Så længe undersøgelsen varede, skulle ministeren fratræde sit embede. Forslaget blev imidlertid afvist af et flertal af tingets medlemmer.

At Alberti således fik yderligere et par måneder på posten, uden at der blev gennemført nogen undersøgelse af hans forhold, blev ved Rigsrettens dom af 17. juni 1910, jf. nedenfor, lagt I.C. Christensen til last, idet Rigsretten fandt, at I.C. Christensen ikke havde handlet forsvarligt; da han i foråret 1908 – med henvisning til, at der ikke forelå beviser mod Alberti – nægtede sin bistand til at foretage en nærmere undersøgelse af Albertis embedsførelse.

Albertis selvanmeldelse fik betydelige politiske konsekvenser. Den 12. oktober 1908 trådte regeringen I.C. Christensen tilbage. Herefter overdrog kongen det til Niels Neergaard at danne regering. Foranlediget af valgperiodens snarlige udløb blev der udskrevet folketingsvalg til den 25. maj 1909, ved hvilket Alberti-sagen kom til at koste I.C. Christensens Venstrereformparti et meget betydeligt mandattab. På grund af umuligheden af at nå til enighed om forsvarslovene indgav regeringen Neergaard den 31. juli 1909 sin demissionsbegæring.

De splittede venstregrupper enedes i denne situation om at pege på lensgreve L. Holstein-Ledreborg, der havde spillet en central rolle som samlende figur under forfatningskampen, som konseilspræsident. Holstein-Ledreborg tiltrådte den 16. august 1909 som leder af den første mindretalsregering efter systemskiftet, på grundlag af et kompromis mellem de tre venstregrupper om forsvarslovene.

Kort efter at regeringen Holstein-Ledreborg – hvor I.C. Christensen beklædte posten som forsvarsminister – havde fået gennemført forliget om forsvarslovene, blev den, den 22. oktober 1909, fældet ved et mistillidsvotum stillet af Det radikale Venstres formand, C.Th. Zahle, vedtaget af 49 stemmer (radikale, socialdemokrater og 8 højreformænd) mod 44. Holstein-Ledreborg udtalte straks, at det var en selvfølge, at regeringen herefter ville gå af. For første gang i dansk forfatningshistorie trådte en regering dermed tilbage efter et mistillidsvotum i Folketinget. Den 28. oktober 1909 blev ministeriet C.Th.

Zahle udnævnt. Zahle overtog som konseilspræsident tillige selv justitsministerposten, blandt andet for at lede, hvad man benævnte »udrensningen« efter Alberti.

Den 7. december 1909 vedtog Folketinget, bestående af radikale, socialdemokrater og højremænd, at stille I.C. Christensen og Sigurd Berg for Rigsretten. Begge havde anmodet deres partifæller om ikke at stemme imod.«

Mens baggrunden for rigsretssagen i form af Albertis embedsførelse og hele virke således i høj grad var genstand for politisk strid og udløste vidtrækkende parlamentariske konsekvenser, vedrørte rigsretssagen ikke i sig selv noget centralt forfatningsretligt eller forfatningspolitisk stridsspørgsmål. Rigsretssagens kerne var spørgsmålet om, hvilke krav der kan stilles til en minister med hensyn til dennes samvittighedsfulde udøvelse af sine embedspligter.³⁾

Rigsretssagen indledtes ved Rigsretten den 8. januar 1910 og afsluttedes med Rigsrettens dom af 17. juni 1910.

Tiltalen mod J.C. Christensen omfattede fire forhold, som i anklageskriftet var nummereret a.1.-a.4. Alle forhold stod i forbindelse med Albertis embedsførelse.

For det første det forhold, at J.C. Christensen som konseilspræsident og forsvarsminister havde medvirket til eller i hvert fald ikke søgt at forhindre, at Alberti, da han som justitsminister gav bevilling til et Landbrugslotteri, misbrugte sin embedsstilling til egen eller nærpåørendes fordel, uagtet J.C. Christensens mistanke kunne og burde have været vakt.

For det andet det forhold, at J.C. Christensen som konseilspræsident havde afholdt den daværende indenrigsminister, Sigurd Berg, fra eller i alt fald undladt at tilskynde ham til at gøre sin embedspligt, selv om der forelå oplysninger og omstændigheder, som kunne og burde have vakt J.C. Christensens mistanke til Albertis forhold som formand for Den sjællandske Bondestands Sparekasse.

For det tredje det forhold, at J.C. Christensen som konseilspræsident ikke alene havde forsømt at undersøge Albertis forhold, men direkte modsat sig, at en sådan undersøgelse overhovedet fandt sted, og opretholdt ham i hans embedsstilling som justitsminister indtil den 24. juli 1908, selv om der såvel på Rigsdagen i samlingen